EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2019.11.26.
COM(2019) 601 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

A Bizottság kilencedik jelentése a tradicionális saját forrásokra vonatkozó ellenőrzési intézkedések működéséről (2016–2018) A 2014. május 26-i 608/2014/EU, Euratom tanácsi rendelet 6. cikkének (3) bekezdése

1. BEVEZETÉS

A Bizottság háromévente jelentést tesz[1] az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a tradicionális saját forrásokra (TOR)[2] vonatkozó ellenőrzési intézkedések működéséről.

A tagállamok 2016 és 2018 között összesen több mint 60 milliárd EUR összegű tradicionális saját forrást bocsátottak rendelkezésre (nettó), vagyis évente átlagosan több mint 20 milliárd EUR-t. Ez az összeg a 2013–2015 közötti időszakhoz képest 20 %-os növekedést jelent.

A tradicionális saját forrásokra vonatkozó ellenőrzések (TOR-ellenőrzések) jogalapja a 2014. május 26-i 2014/335/EU, Euratom tanácsi határozat[3], a 2014. május 26-i 608/2014/EU, Euratom tanácsi rendelet[4] és a 2014. május 26-i 609/2014/EU, Euratom tanácsi rendelet[5].

Ez a dokumentum a tradicionális saját forrásokra vonatkozó ellenőrzési rendszer 2016–2018 közötti működését ismerteti és elemzi[6]. Beszámol az Európai Bizottság által ebben az időszakban a tradicionális saját források tekintetében végzett ellenőrzésekről, és foglalkozik az EU pénzügyi érdekeinek védelme érdekében végzett következő egyéb tevékenységekkel is:

- a Bizottság által a tagállamokban végzett helyszíni ellenőrzések és nyomon követésük;
- az Európai Számvevőszék előzetes megállapításairól szóló levelek nyomon követése;
- a behajthatatlan és leírt jogosultságok vizsgálata (WOMIS);
- a tradicionális saját forrásokban bekövetkezett veszteséggel járó tagállami hibák kezelése;
- a csalásokkal és szabálytalanságokkal kapcsolatos adatbázis (OWNRES) kezelése;
- az A- és a B-számla tagállamok általi ellenőrzésére vonatkozó második kísérleti projekt;
- segítségnyújtás a tagjelölt országoknak.

2. A TOR-ELLENŐRZÉSEK KERETE ÉS MÓDSZERTANA

2.1. A tradicionális saját források szabályozási és működési kerete

A tradicionális saját források beszedésére jogszabály kötelezi a tagállamokat. A tagállamoknak a beszedett vámokat az uniós költségvetés rendelkezésére kell bocsátaniuk[7], de a rendelkezésre bocsátott összeg 20 %-át a beszedési költségek ellentételezése céljából – a ténylegesen felmerült költségek nagyságától függetlenül – megtarthatják[8]. A tagállamoknak ellenőrzéseket kell végezniük, és jelentést kell tenniük a Bizottságnak.

[1] A 608/2014/EU, Euratom rendelet 6. cikkének (3) bekezdése.
[2] A harmadik országokból behozott termékekre kivetett vámok, valamint a cukorilletékek.
[3] HL L 168., 2014.6.7., 105. o.
[4] HL L 168., 2014.6.7., 29. o.
[5] HL L 168., 2014.6.7., 39. o., módosította a 2016. május 17-i (EU, Euratom) 804/2016 tanácsi rendelet (HL L 132., 2016.5.21., 85. o.).
[6] A jelentés az uniós intézmények (a Bizottság és a Számvevőszék) által végzett ellenőrzésekre összpontosít. Nem foglalkozik a tagállamok által végzett ellenőrzésekkel, amelyek eredményeit az Európai Unió működéséről szóló szerződés 325. cikke alapján összeállított éves jelentés részletezi.
[7] A jogszabályok e kifejezéssel utalnak a forrásoknak a tagállamok által az uniós költségvetésbe való befizetésére.
[8] Ez az arány 2001. február 28-ig 10 %, 2001. március 1. és 2014. február 28. között pedig 25 % volt. 2014. március 1. óta az alkalmazandó arány 20 %.

A Bizottság azonban fontos ellenőrzési hatásköröket tart meg ezen a területen. A tradicionális saját források beszedési rendszerének felügyeletével összefüggésben a Bizottság fő eszközként helyszíni ellenőrzéseket végez, többféle módon vizsgálva a tagállamok szabályozásait és dokumentumait[9].

A Bizottság ezen kívül köteles válaszolni a Számvevőszék által az éves jelentéseiben, különjelentéseiben vagy előzetes megállapításairól szóló leveleiben tett észrevételekre, valamint a mentesítési eljárás során az Európai Parlament által a költségvetés végrehajtásával kapcsolatosan megfogalmazott észrevételekre és ajánlásokra. A Bizottság biztosítja, hogy a tagállamok megfelelően alkalmazzák az uniós szabályokat, és jelentést tesz a költségvetési hatóságnak.

A Bizottság ellenőrzési tevékenységének három fő célkitűzése van:

- A versenytorzulás megelőzése érdekében az egyenlő versenyfeltételek fenntartása a tagállamok és a gazdasági szereplők között, tekintet nélkül arra, hogy egy adott árut az EU mely pontján vámkezelnek.

- A tradicionális saját források behajtásának javítása. A Bizottságnak meg kell győződnie arról, hogy a tagállamok teljesítik-e a tradicionális saját források beszedésére és rendelkezésre bocsátására vonatkozó kötelezettségeiket. A Bizottság ellenőrzi a tradicionális saját források behajtásával kapcsolatos tagállami intézkedéseket, beleértve a vámtartozás időben történő bejelentését és a szükségesnek ítélt végrehajtási eljárásokat.

- A költségvetési hatóság tájékoztatása. A vizsgálat eredményei alapján a Bizottság megítéli, mennyire hatékonyan és gondosan járnak el a tagállamok a tradicionális saját források beszedése és rendelkezésre bocsátása terén, meghozza a helyzet orvoslásához szükséges intézkedéseket, majd jelentést készít a költségvetési hatóságnak.

Az ellenőrzések továbbá hozzájárulnak a vámunió hatékony működésének és az uniós szabályok egységes alkalmazásának biztosításához azon joghézagok elkerülése érdekében, amelyek révén a csalók előnyökhöz juthatnak vagy kijátszhatják a fizetendő vámokat.

2016. május 1-jétől új vámjogszabályokat, illetve a tradicionális saját források vonatkozásában új jogszabályi keretet kell alkalmazni, utóbbit a 2014 és 2020 közötti időszak esetében 2014. január 1-jétől kezdődő visszamenőleges hatállyal. Ezzel összefüggésben a kereskedelmi és a vámügyi egyszerűsítés folyamatos fejlődése a Bizottság és a tagállamok számára megnehezíti a tradicionális saját források ellenőrzését.

2.2. A tradicionális saját forrásokra vonatkozó helyszíni ellenőrzések célkitűzései és módszertana

A tradicionális saját forrásokra vonatkozó ellenőrzések fő célja annak biztosítása, hogy a tagállamokban alkalmazott eljárások megfeleljenek a vonatkozó uniós jogszabályoknak, és az Európai

[9] **A szabályozások esetében**: a tradicionális saját források beszedési rendszerére vonatkozó tagállami rendelkezések ellenőrzése. **A dokumentumok esetében**: a tagállamokból származó számviteli kimutatások és egyéb számviteli dokumentumok és iratok vizsgálata, beleértve a tagállamoknak a behajthatatlan jogosultságokra vonatkozó jelentéseit is. **Helyszíni ellenőrzések**: a nemzeti rendszerek és a kapcsolódó dokumentumok uniós jogszabályok szerinti megfelelésének ellenőrzése számviteli és vámügyi szempontból. A Bizottság ezeket az ellenőrzéseket önállóan vagy az érintett tagállamokkal közösen végzi.

Unió pénzügyi érdekei a vámkezelés helyétől függetlenül megfelelő és azonos szintű védelemben részesüljenek. Az ellenőrzések minden évben különböző vámügyi és számviteli témákra összpontosítanak. A végső cél a tagállami eljárások harmonizációja és tökéletesítése, és ezáltal az EU pénzügyi érdekeinek következetes, hatékony és eredményes védelme.

A Bizottság helyszíni ellenőrzései pontos módszertanon alapulnak, és az éves ellenőrzési program részét képezik. Az egy vagy több tagállamban ellenőrizendő témaköröket a kockázatelemzésen alapuló éves ellenőrzési program állapítja meg.

Az ellenőrzéseket egységes eljárásokkal és testre szabott ellenőrzési eszközökkel végzik, ezzel biztosítva az ellenőrzések következetes elvégzését és az ellenőrzési jelentések következetes megszövegezését.

A Bizottság ezenfelül 2014-ben és 2016-ban kísérleti projektet indított az A- és a B-számla vezetésének tagállamok általi ellenőrzésével kapcsolatban. Bár az eredmények általában véve pozitívak voltak, a Bizottság szolgálatai úgy döntöttek, hogy ezt a közös munkát nem folytatják, mivel a várt szinergiák elmaradtak, és nem következett be a tervezett hatékonyságjavulás.

3. A BIZOTTSÁG ÁLTAL 2016 ÉS 2018 KÖZÖTT VÉGREHAJTOTT TOR-ELLENŐRZÉSEK

A Bizottság 2016 és 2018 között **68 ellenőrzést** hajtott végre a 608/2014/EU, Euratom rendelet 2. cikke alapján, ami 233 megállapításhoz vezetett. Az ellenőrzések közül négy a közös ellenőrzési megközelítés keretében zajlott[10].

A 233 megállapítás közül eddig 134-nek volt közvetlen pénzügyi vonzata (57,5 %) és 60-nak szabályozási vonzata (25,8 %).

Az ellenőrzések során a számviteli és a vámügyi kérdéseket is értékelték.

3.1. Számviteli kérdések

Az A-számla és a B-számla vezetését[11] minden felkeresett tagállamban a fő vámügyi témával együtt ellenőrzik. Az ebben a témakörben 2016 és 2018 között folytatott ellenőrzések megerősítették, hogy a legtöbb hiba egyedi, a rendszeres hibák nem jellemzők. A megállapításokból eredő pénzügyi következményeket a tagállamok viselték.

A Bizottság vonatkozó ellenőrzéseinek köszönhetően a helyzet e téren összességében javult, amihez az is hozzájárult, hogy a legtöbb tagállamban már elektronikus számviteli rendszereket alkalmaznak, amelyek csökkentik a manuális beavatkozással kapcsolatos hibák kockázatát. A tagállamoknak

[10] Dániában és Ausztriában

[11] A tagállamok a TOR-összegeket a következő két számla egyikére könyvelik:
– a **rendes (A-) számlára** a beszedett vagy biztosítékkal fedezett összegek esetében (ezeket befizetik az uniós költségvetésbe),
– az **elkülönített (B-) számlára** a beszedetlen vagy biztosítékkal fedezett, de kifogásolt összegek esetében. A **behajthatatlan** vámoknak megfelelő TOR-összegeket meghatározott idő elteltével törölni kell az elkülönített számláról. Ezeket a TOR-összegeket a törléssel egyidejűleg a Bizottság rendelkezésére kell bocsátani (be kell fizetni), kivéve, ha a beszedés elmaradására elháríthatatlan külső okból, a tagállamnak fel nem róható más okból, vagy olyan esetben kerül sor, amikor a könyvelésbe vételt vagy a vámtartozás közlését annak érdekében halasztják el, hogy az ne veszélyeztesse az Unió pénzügyi érdekeit érintő bűnügyi nyomozást.

azonban fokozniuk kell a B-számla gondos vezetésére és az A-számla korrekcióira irányuló erőfeszítéseiket, és a törvényben előírt összes információt rendelkezésre kell bocsátaniuk a kimutatások egyértelműségének és átláthatóságának biztosításához.

5 tagállamban **az A- és a B- számlának, illetve a vonatkozó kimutatásoknak a megbízhatóságát** is ellenőrizték. Ezen ellenőrzések általános következtetése az volt, hogy a kimutatások összeállítására alkalmazott eljárások megfelelnek az uniós rendelkezéseknek, és biztosítják az EU pénzügyi érdekeinek védelmét. Az ellenőrzések nyomán tett megállapítások a két számla közötti következetlenségekre és a B-számláról való törlések – korlátozott pénzügyi hatással járó – késedelmeire vonatkoztak.

3.2. Vámügyi kérdések (2016–2018)

A hároméves időszak alatt az ellenőrzések a következőkre összpontosítottak:

2016

- a vámfelfüggesztések és -kontingensek kezelése
- a preferenciális tarifális intézkedések kezelése
- az A- és a B-számla megbízhatósága
- a vámérték-ellenőrzési stratégia (kísérleti szakasz)

2017

- a vámfelfüggesztések és -kontingensek kezelése
- az uniós külső árutovábbítás és a TIR-eljárások
- a nagy üzleti egységekre vonatkozó ellenőrzési stratégia

2018

- a vámérték-ellenőrzési stratégia
- a szolárpanelek behozatalára vonatkozó ellenőrzési stratégia.

Az ellenőrzések céljára az Unió pénzügyi érdekei szempontjából a legnagyobb kockázattal járó vámügyeket választották ki.

Ezzel összefüggésben megállapították, hogy az áruk alulértékelése jelentős kockázattal jár a tagállamok pénzügyeire és az uniós költségvetésre nézve, mivel nagymértékben csökkenti a tradicionális saját forrásokat és a tagállamok által beszedett héát, amint azt a TOR-ellenőrzések és a közelmúltbeli OLAF-vizsgálatok[12] kimutatták. Az EU jelentős vámcsalás áldozata lett, amelynek következményei az egész Európai Unióban érezhetők voltak: nemzetközi bűnszervezetek a vámellenőrzés szempontjából legsebezhetőbb uniós kikötőket kihasználva hamis vám-árunyilatkozatokat nyújtottak be alulértékelt kínai textiltermékek és lábbelik behozataláról.

[12] Lásd az OLAF 2017. és 2018. évi jelentését.

Az ilyen típusú csalások visszaszorítása érdekében számos tagállam hozott célzott intézkedéseket, ugyanakkor az Egyesült Királyságban a vámellenőrzések hiánya miatt tovább nőtt az ilyen kereskedelem volumene. 2016-ra uniós szinten csaknem 80 %-ban az Egyesült Királyságba érkeztek azok a Kínából származó textiltermékek és lábbelik, amelyeket a gyanú szerint csalárd módon alulértékeltek. A TOR-ellenőrzések megerősítették, hogy az Egyesült Királyság 2017 októberéig nem hajtott végre eredményes intézkedéseket e csalás kezelésére, és nem bocsátotta rendelkezésre a tétlensége miatt az uniós költségvetésbe be nem fizetett tradicionális saját források összegét, amelyet a 2011–2017 közötti időszak tekintetében (nettó) 2,1 milliárd EUR-ra becsülnek. A Bizottság ezért 2018 márciusában kötelezettségszegési eljárást indított az Egyesült Királyság ellen, 2019 márciusában pedig az Európai Bírósághoz fordult az ügyben.

2016-ban és 2017-ben 11 tagállamban ellenőrizték **a vámfelfüggesztések és -kontingensek kezelését**.

A megállapítások szerint a tagállamok többsége betartja az uniós jogszabályokat, és biztosítja az EU pénzügyi érdekeinek megfelelő védelmét. Az ellenőrzések azonban a kontingensek részleges kiosztásával vagy megtagadásával összefüggésben hiányosságokat tártak fel a vámkontingensek kezelése, a végrehajtott ellenőrzések és a tradicionális saját források összegeinek rendelkezésre bocsátása terén. A Bizottság felkérte az érintett tagállamokat, hogy szabályozási szempontból gyorsan orvosolják a helyzetet, és bocsássák rendelkezésre az adminisztratív hibák miatt be nem fizetett tradicionális saját források összegét.

2016-ban továbbá két tagállamban sor került **a preferenciális tarifális intézkedések kezelésének** vizsgálatára is, amelynél a figyelem a preferenciális elbánás megadásának eljárásaira és feltételeire, a hiányos nyilatkozatok és a hiányzó származási igazolások monitoringjára, az ellenőrzésekre és a kockázatelemzésre, valamint az utólagos származásigazolási kérelmekre összpontosult. A tagállamok intézkedéseit figyelembe véve az EU pénzügyi érdekeinek védelme összességében megfelelőnek bizonyult, egyes esetekben azonban további információt kellett kérni a végrehajtandó nemzeti intézkedésekről annak biztosítása érdekében, hogy az eljárásokat megfelelően alkalmazzák.

2017-ben 18 tagállamban **az uniós külső árutovábbítás** vizsgálatára került sor az arra vonatkozó bizonyosság megszerzése céljából, hogy az árutovábbítási műveletekkel kapcsolatos biztosítéki, engedélyezési és ellenőrzési eljárások és a lezáratlan műveletek nyomon követése megfelel a vonatkozó szabályozásnak, és hogy a tradicionális saját források kiszámítása, megállapítása és elszámolása szabályszerűen történik. Az ellenőrzések megállapításai főként szabályozási kérdéseket érintettek, amelyekkel kapcsolatban a Bizottság haladéktalan intézkedésre kérte a tagállamokat.

2018-ban kilenc tagállamban ellenőrizték a **szolárpanelekre vonatkozó ellenőrzési stratégiát**. A szolárpanelekre vonatkozó ellenőrzési stratégia ellenőrzésének általános célja az volt, hogy értékelje a tagállamokban alkalmazott rendszerek és eljárások hatékonyságát és eredményességét a szolárpanelekre kivetett különleges vámok[13] kijátszásának megakadályozása tekintetében.

A vizsgálatok feltárták, hogy a „feladott” kifejezés és az áru származását meghatározó elemek kapcsán több tagállam is tévesen értelmezte a szolárpanelekre kivetett dömpingellenes és kiegyenlítő vámokról szóló rendeletek előírásait, és így mesterségesen korlátozta a szóban forgó, uniós ipart védő

[13] Dömpingellenes és kiegyenlítő vámok.

rendeletek alkalmazási körét. Ez a hiba pénzügyi következményekkel járt az érintett tagállamokra nézve.

2018-ban 13 tagállamban a második vizsgálati téma **a vámérték-ellenőrzési stratégia** volt.

Az ellenőrzések a tekintetben értékelték a tagállamok vámérték-ellenőrzési stratégiáját, hogy az csökkenti-e az alulértékelt áruk – különösen a Kínából behozott textiltermékek és lábbelik – behozatalának kockázatát, és biztosítja-e a feltüntetett értékek helyességét.

Az ellenőrzések súlyos hiányosságokat tártak fel az alkalmazott kockázati profilok megfelelősége terén (például az érték/tömeg arány figyelembevételét és az összes kereskedőre és kockázatos árura vonatkozó hatókört illetően). A megfelelő profilok alkalmazásával még a szabad forgalomba bocsátás előtt hatékonyan ki lehet szűrni az alulértékelt behozatalt. Az OLAF és a Bizottság Közös Kutatóközpontja (JRC) kidolgozta ugyan a *tiszta átlagárakat* (Clean Average Prices, CAP), amely mutató lehetővé teszi a Kínából származó textiltermékek és lábbelik potenciálisan alulértékelt szállítmányainak kiszűrését[14], de egyes tagállamok a gyakorlatban nem alkalmazták ezeket az árakat. A kockázati profilok heterogén kialakítása megakadályozta a tagállamokat abban, hogy ellenőrzés céljából kiszűrjék a potenciálisan alulértékelt árukat, és az importforgalmat olyan tagállamok felé terelte, amelyek a megítélés szerint kevésbé hatékonyak az alulértékelés kezelésében.

Az ellenőrzések eredményei megerősítették, hogy az Unió pénzügyi érdekeinek érvényesítéséhez és védelméhez különleges „vámpajzsra” van szükség. Az említett témakörrel kapcsolatos ellenőrzések és megállapítások nyomán a tagállamokban javult a kockázatelemzés és az áruk ellenőrzése.

A Bizottság az elmúlt években a tagállamokban végzett ellenőrzéseiből azt az általános következtetést vonta le, hogy a tagállamok az ellenőrzési stratégia súlypontját az áruátengedéskor végzett vámellenőrzésekről egyre inkább az áruátengedést követő vámellenőrzésekre helyezik át. Az áruátengedést megelőzően vagy az áruátengedéskor végzett vámellenőrzések azonban továbbra is elengedhetetlenek az alulértékelés kezelése, valamint a csalás vagy szabálytalanságok új típusainak vagy mintáinak felderítése érdekében.

4. A BIZOTTSÁG ELLENŐRZÉSEINEK NYOMON KÖVETÉSE

4.1. Szabályozási következmények

A Bizottság minden olyan esetben intézkedésre kérte a tagállamokat, amikor az ellenőrzések hiányosságokat vagy joghézagokat tártak fel a nemzeti jogszabályokban vagy közigazgatási rendelkezésekben, hogy ezáltal összhangba hozzák azokat az uniós követelményekkel. Ezek a módosítások – amelyekre a tradicionális saját források mind a 28 tagállamban történő megállapításának és beszedésének összehangolása érdekében volt szükség – a Bizottság által végzett ellenőrzések jelentős eredményei. A megállapítások számos információval szolgálnak a tagállamok által a vámjogszabályok alkalmazása során tapasztalt problémákról és e problémák tradicionális saját forrásokra gyakorolt hatásáról is.

[14] A módszertant az Európai Bíróság ítélete is alátámasztja (C-291/15. sz. ügy).

4.2. Jogi következmények

Néhány tagállamban a jogi rendelkezések értelmezése és az alkalmazott eljárások nem mindig felelnek meg a Bizottság követelményeinek. Ilyen esetekben, ha nem sikerül egyezség útján megoldást találni, az egyetlen lehetőség a kötelezettségszegési eljárás megindítása (az Európai Unió működéséről szóló szerződés 258. cikke).

A 2016–2018 közötti időszakban nyolc kötelezettségszegési eljárást indítottak meg vagy zártak le (a részleteket lásd a mellékletben). Ezek közül a legfontosabb a textiltermékek és lábbelik alulértékelésével kapcsolatban az Egyesült Királyság ellen indított ügy, amelyben az Egyesült Királyság nem bocsátotta rendelkezésre az elvesztett saját források igen jelentős összegét.

4.3. Pénzügyi következmények

A 2016–2018 közötti időszak tekintetében összesen több mint **105 millió EUR** összegű további jogosultságot fizettek be a Bizottságnak az ellenőrzési jelentésekben tett észrevételek, az egyéb ellenőrzési tevékenységek, a Számvevőszék megállapításai és a tradicionális saját forrásokra vonatkozó kötelezettségszegési eljárásokkal kapcsolatos bírósági határozatok nyomán (+75 % a 2013–2015 közötti hároméves időszakhoz képest).

A tagállamok által fizetett késedelmi kamat összesen több mint **110 millió EUR** volt.

5. A TRADICIONÁLIS SAJÁT FORRÁSOK BESZEDÉSÉNEK JAVÍTÁSÁRA IRÁNYULÓ INTÉZKEDÉSEK

A tagállamokban végzett helyszíni ellenőrzések mellett a Bizottság egyéb eszközöket is alkalmaz a tradicionális saját források beszedésének monitoringjára.

5.1. A behajthatatlanság miatt leírt jogosultságok vizsgálata

A tagállamoknak az összes szükséges intézkedést meg kell tenniük a tradicionális saját források rendelkezésre bocsátása érdekében, kivéve, ha azok beszedése a 609/2014/EU, Euratom rendelet 13. cikkének (2) bekezdése értelmében nem lehetséges:

- *vis maior* okán;
- más, a tagállamoknak fel nem róható okokból; vagy
- mert a vámtartozások könyvelésbe vételét vagy közlését annak érdekében halasztották el, hogy az ne veszélyeztesse az Unió pénzügyi érdekeit érintő bűnügyi nyomozást.

Az uniós jogszabályi rendelkezésekkel összhangban minden tagállamnak be kell jelentenie a Bizottságnak azokat az eseteket, amikor a tradicionális saját források 100 000 EUR-t meghaladó összegben válnak behajthatatlanná, a tagállamnak fel nem róható okokból (leírási jelentés[15]). A

[15]**Leírási jelentés:** A 609/2014/EU, Euratom rendelet 13. cikke szerinti eljárás a tagállamok potenciális pénzügyi felelősségének nyomon követésére a 100 000 EUR összeget meghaladó behajthatatlan TOR-összegek tekintetében. Az eljárás keretében a Bizottság véleményt nyilvánít arról, hogy a tradicionális saját forrás a tagállamnak fel nem róható okokból lett-e behajthatatlan. A Bizottság azért vizsgálja meg a leírási jelentéseket, hogy értékelje, a tagállamok megfelelő gondossággal jártak-e el a tradicionális saját forrásokat jelentő vámok összegének megállapítása és gazdasági szereplőktől

Bizottság minden ilyen jelentést észrevételez. A fenti küszöbérték alatti összegeket – mivel azokra nem vonatkozik külön jelentéstételi követelmény – a Bizottság a helyszíni ellenőrzések során szúrópróbaszerűen vizsgálja.

A Bizottság a leírási jelentések értékeléséhez használt kritériumokat a „Compendium" című munkadokumentumban foglalta össze, ezzel támogatva a tagállamokat a behajthatatlan TOR-összegekkel kapcsolatban viselt potenciális pénzügyi felelősségük értékelésében. A munkadokumentumot először a saját forrásokkal foglalkozó tanácsadó bizottság (ACOR) 2012. december 6-i ülésén osztották meg a tagállamokkal. 2018. március 8-án kiadott aktuális, felülvizsgált változatát, amely figyelembe veszi az uniós jogszabályok változásait és a tradicionális saját forrásokkal kapcsolatos ítélkezési gyakorlatot is, 2018. június 1-jén juttatták el a tagállamokhoz, immár azok hivatalos nyelvén.

A tagállamoknak minden egyes releváns ügyre vonatkozóan strukturált jelentést kell készíteniük, és azt a WOMIS elnevezésű többnyelvű adatbázis (a behajthatatlan követelések leírásával kapcsolatos ügykezelési és információs rendszer) útján továbbítaniuk kell a Bizottságnak. A WOMIS rendszer, amelyet rendszeresen aktualizálnak, lehetővé teszi a tagállamok jelentéseinek hatékony és biztonságos feldolgozását.

Az illetékes bizottsági szolgálatok értékelik a jelentést, és az előírt hat hónapos határidőn belül észrevételeket tesznek a tagállamnak azon indoklással kapcsolatban, amelyet a tagállam annak magyarázatára hoz fel, hogy miért nem bocsátotta a Bizottság rendelkezésére a behajthatatlan vámok összegének megfelelő tradicionális saját forrásokat.

A 2016 és 2018 közötti időszakban 214 leírási jelentés érkezett be a Bizottsághoz, összesen 124 633 046,19 EUR értéket érintve. A Bizottság ebben az időszakban[16] 91 jelentésről állapította meg – összesen 30 435 940,72 EUR értéket érintve –, hogy a tradicionális saját forrásokban bekövetkezett veszteség a tagállamoknak fel nem róható okokra vezethető vissza. 159 esetben – összesen **77 289 805,76 EUR** értéket érintve – a Bizottság azon az álláspontón volt, hogy az összegek legalább részben az érintett tagállamnak felróható okokból váltak behajthatatlanná. A Bizottság 5 esetben (3 253 457,74 EUR értékben) szabálytalannak vagy idő előttinek minősítette a jelentést.

Annak megállapításához, hogy a tradicionális saját forrásokban bekövetkező veszteség felróható-e a tagállamnak, a jelentések elemeinek alapos elemzésére van szükség. E néha hosszadalmas folyamat miatt e jelentés készítésekor a 2009–2019 közötti évek vonatkozásában mintegy 330 leírási jelentés értékelése még nem zárult le (167 590 097,16 EUR értékben).

5.2. A tradicionális saját forrásokban bekövetkező veszteséggel járó megállapítási hibák kezelése

A Bizottság nyomon követte a tagállamok által az EU pénzügyi érdekeinek sérelmére elkövetett, a 2016–2018 közötti időszakra vonatkozó adminisztratív hibákat (a helyszíni ellenőrzések során feltárt eseteket, az adminisztratív hibák miatti nemzeti visszafizetési vagy elengedési határozatokat, a tagállamok által saját adminisztratív hibáikkal összefüggésben, pénzügyi felelősségük elismerése

való behajtása érdekében. A 609/2014/EU, Euratom tanácsi rendelet 2016. október 1-jétől 50 000 EUR-ról 100 000 EUR-ra emelte a behajthatatlan összegekre vonatkozó jelentéstétel küszöbértékét.

[16] A következő adatok olyan véglegesen értékelt jelentéseket is tartalmaznak, amelyek benyújtására 2016 előtt került sor.

mellett önkéntesen rendelkezésre bocsátott TOR-összegeket, a 100,000 EUR alatti behajthatatlan összegek leírásának elutasítását stb.). Ennek eredményeként a tagállamok a 2016–2018 közötti időszakban **52,9 millió EUR-t** bocsátottak rendelkezésre. Ezenfelül **43,2 millió EUR-t** fizettek be késedelmi kamatként.

5.3. OWNRES adatbázis

A 608/2014/EU, Euratom rendelet 5. cikkének (1) bekezdése alapján a tagállamoknak tájékoztatniuk kell a Bizottságot a 10 000 EUR-nál nagyobb összegű jogosultságokat érintő csalásokról és szabálytalanságokról. Ezeket az információkat a Bizottság által kezelt és fenntartott OWNRES adatbázis útján közlik.

A Bizottság az OWNRES adatbázisból jut hozzá a beszedések nyomon követéséhez és a helyszíni ellenőrzések előkészítéséhez szükséges alapvető információkhoz. Az adatbázist különböző elemzésekhez az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) is felhasználja, a bejelentett adatok részletes elemzése pedig a Bizottság által az Európai Parlament és a Tanács számára készített éves jelentésben található (Az Európai Unió pénzügyi érdekeinek védelme – Csalás elleni küzdelem).

2019 elején az OWNRES adatbázis **106 361** („nyílt” vagy „lezárt”) csalást vagy szabálytalanságot tartalmazott, szemben a 2016 eleji **90 204** esettel. Ez mintegy **17,91 %-os** emelkedést jelent. Másképpen fogalmazva: a 2016–2018 közötti hároméves időszakban **16 157** új esetet jelentettek be.

A saját forrásokkal foglalkozó tanácsadó bizottság 2017. július 6-i brüsszeli ülésén a Bizottság szolgálatai bemutatták az OWNRES alkalmazás új verzióját és az arról szóló munkadokumentumot, hogy az adatbázisban miként kell jelenteni OLAF-vizsgálatok nyomán végrehajtott beszedési intézkedések eredményeit.

5.4. A csatlakozó országokat érintő monitoringintézkedések

A Bizottság technikai segítséget nyújt a tagjelölt országoknak ahhoz, hogy a csatlakozás idejére kialakíthassák a tradicionális saját forrásokra vonatkozó jogszabályok végrehajtásához szükséges adminisztratív kapacitást és rendszereket. A Bizottság értékeli továbbá a tagjelölt országok e szempontból vett felkészültségét is.

Ezzel összefüggésben 2016-ban monitoringlátogatást tett Montenegróban, az országgal folytatott csatlakozási tárgyalások keretében. E tényfeltáró látogatás alapján Montenegrónak még egyértelműen több időre van szüksége igazgatási eljárásainak kiigazításához és a saját források rendszerében részt vevő különböző szereplők mozgósításához.

A Szerbiával 2018. június 25-én tartott csatlakozási konferenciát követően a 33. tárgyalási fejezetet (Pénzügyi és költségvetési rendelkezések) is hivatalosan megnyitották a csatlakozási tárgyalások céljára. A szerb hatóságoknak ezzel összefüggésben első lépésként ki kell tölteniük egy átfogó kérdőívet a saját források rendszeréről, hogy be lehessen azonosítani és ki lehessen alakítani az e területre vonatkozó jövőbeli tájékoztatási és technikai segítségnyújtási intézkedéseket.

6. KÖVETKEZTETÉS

A 2016 és 2018 közötti időszakban rögzített eredmények megerősítik, hogy a tradicionális saját forrásokra vonatkozó ellenőrzések és a megállapított hiányosságokra vonatkozó szisztematikus nyomon követés továbbra is nélkülözhetetlen és hatékony eszköznek bizonyulnak a Bizottság számára a tradicionális saját források beszedésének javításához és az EU pénzügyi érdekeinek megfelelő védelméhez.

Az ellenőrzések továbbra is kulcsfontosságú szerepet játszanak az uniós szabályoknak való megfelelés összehangolásában és fokozásában. Pénzügyi hatásuk jelentős, amint azt a **2016–2018 közötti időszakban** az uniós költségvetés rendelkezésére bocsátott további **mintegy 388 millió EUR összegű nettó összeg** is mutatja. Mindez komoly ösztönzőként szolgál a tagállamok számára a tradicionális saját forrásoknak az uniós költségvetés számára időben és teljes körűen történő rendelkezésre bocsátásához. Az ellenőrzések hozzájárulnak a vámügyi és számviteli szabályok helyes alkalmazásának biztosításához is, vagyis védik az EU pénzügyi érdekeit, hiszen hatékony mechanizmusokat kínálnak a verseny káros torzulásainak megelőzéséhez és az azok elleni küzdelemhez.

A Bizottságnak számos kihívással kell szembenéznie a tradicionális saját források területén. A vámunió szempontjából különösen a brexit jelent problémát, amely miatt a Bizottság és a tagállamok már most is arra kényszerülnek, hogy jelentős erőforrásokat fordítsanak a különböző lehetséges forgatókönyvek előkészítésére, és minden intézkedést meghozzanak az Unió pénzügyi érdekeinek védelmére az uniós költségvetés bevételei tekintetében.

A nemzetközi kereskedelem fejlődése és az e-kereskedelemhez hasonló trendek veszélyeket és lehetőségeket is hordoznak magukban, új eszközöket tesznek szükségessé, valamint továbbra is nélkülözhetetlenné teszik a Bizottság és a tagállamok szoros együttműködését a kockázatalapú vámellenőrzések fokozása és a vámok hatékony beszedésének biztosítása érdekében.

Ezzel összefüggésben a Bizottság tradicionális saját forrásokkal foglalkozó szolgálatai az elmúlt években megerősítették együttműködésüket az előttünk álló kihívások hatékonyabb kezelése céljából. A vámunió működésének javítása érdekében további kezdeményezéseket fognak tenni.